

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/78/2024
Identifikačné číslo spisu:	4123011753
Dátum vydania rozhodnutia:	09.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4123011753.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného E. B. pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 9. januára 2025 v Bratislave dovolanie obvineného E. B. podané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Michala Ferčáka proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. mája 2024, sp. zn. 1To/33/2024, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného E. B. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 13. februára 2024, sp. zn. 1T/81/2023, uznal obvineného E. B. za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. v súbehu s prečinom marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Tr. zák. na skutkovom základe tam uvedenom.

Za to súd obvinenému uložil podľa § 348 ods. 1 Tr. zák., pri zistení poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. l), písm. n) Tr. zák. a pritŕžujúcich okolností podľa § 37 písm. h), písm. m) Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák., po aplikácii § 41 ods. 1 Tr. zák. a § 43 Tr. zák. ďalší úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obvineného na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej tiež „prokurátor“) odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 21. mája 2024, sp. zn. 1To/33/2024, rozhodol tak, že postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému uložil podľa § 348 ods. 1 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák., pri zistení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák. a pritŕžujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h), písm. m) Tr. zák., s

použitím § 41 ods. 1 Tr. zák. a § 43 Tr. zák., úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jedného) roka. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obvineného na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Dňa 17. septembra 2024 podal obvinený E. B. prostredníctvom zvoleného obhajcu Mgr. Michala Ferčáka písomne odôvodnené dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Tr. por., a sice:

- bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa;
- rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený vo svojej dovolacej argumentácii namietal, že odvolací súd pri ukladaní trestu nezohľadnil poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák., spočívajúcu v napomáhaní pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom, čím porušil ustanovenie § 34 ods. 4 Tr. zák. v spojení s § 36 písm. n) Tr. zák. v jeho neprospech. Uviedol, že pred okresným súdom urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. zák., že je vinný, čím súdu zjednodušil konanie spočívajúce v možnosti prevzatia záverov dokazovania z prípravného konania, pričom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2016, sp. zn. 4Tdo/63/2016, z ktorého vyplýva, že vyhlásenie viny na hlavnom pojednávaní je možné považovať za poľahčujúcu okolnosť i podľa § 36 písm. n) Tr. zák. Namietal, že krajský súd napriek tomu dospel k záveru, že nebolo preukázané, že napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti, pričom s následkami jeho vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. a jeho výpovede z prípravného konania sa nevysporiadal. Obvinený mal tiež za to, že existenciu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák. nenamietal ani prokurátor v podanom odvolaní. Uložený trest odňatia slobody považoval za rozporný so zásadami primeranosti trestu a jeho proporcionality a so základnými zásadami ukladaní trestu podľa § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie vyššie uvedených ustanovení Trestného zákona rozsudkom krajského súdu v neprospech obvineného z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Tr. por., rozsudok krajského súdu zrušil a krajskému súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor podaním zo 7. októbra 2024 konštatujúc nenaplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Tr. por. Mal za to, že trest bol uložený v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe a v súlade s ustanoveniami Trestného zákona. Uviedol, že skutočnosť, že by obvinenému nebola priznaná akákoľvek poľahčujúca okolnosť by nič nezmenilo na zákonnosti tohto trestu, nakoľko pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností mohol zvýšiť spodnú hranicu trestu, poprípade znížiť hornú hranicu trestu odňatia slobody len o jednu tretinu a sice trest bol uložený v polovici trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona. Ďalej uviedol, že obvinený v priebehu prípravného konania odmietol vypovedať, teda nebol nápomocný a práve odpor podaný obvineným mal za následok nariadenie hlavného pojednávania a predĺženie trestného konania.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného E. B. postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Dňa 9. decembra 2024 bolo dovolanie obvineného E. B. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) na konanie a rozhodnutie.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento

mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a splňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.). Zároveň, ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného poriadku len odvolací súd [§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.]. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolateľ v dovolaní, ktoré smeruje proti výroku o uloženom treste, uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Tr. por. Podľa ustálenej súdnej praxe (S 5/2011 - ide o stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 46/2010) vzájomný vzťah týchto dovolacích dôvodov je taký, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste a z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Všeobecné hľadiská stanovené pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41 Tr. zák. a § 42 Tr. zák. o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, nemožno podradiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.

Pokiaľ ide o námietku obvineného týkajúcu sa nepričítania mu poľahčujúcej okolnosti aj podľa § 36 písm. n) Tr. zák. na podklade jeho priznania, najvyšší súd uvádza, že krajský súd v tomto smere správne korigoval závery okresného súdu, ktorý jednu skutkovú okolnosť nesprávne pričítal obvinenému dvakrát, a teda porušil zákon v jeho prospech nerešpektovaním zákazu kvalifikačnej duplicity. Pre priznanie obvinenému poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák. sa vyžaduje, ako zo samotného znenia dotknutej normy vyplýva, aby páchatel napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom. Napomáhaním sa pritom rozumie aktívna participatívna činnosť páchatela (v konkrétnom procesnom postavení), ktorou reálne napomôže orgánom činným v trestnom konaní k náležitému zisteniu skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Samotné priznanie páchatela ako poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák. z tohto dôvodu nemožno uplatniť, o to viac, ak priznanie sa k žalovanej trestnej činnosti je konzumované ustanovením § 36 písm. l) Tr. zák., pod ktoré ustanovenie aj bolo priznanie obvineného [učinené prostredníctvom vyhlásenia na hlavnom pojednávaní podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. zák.] pričítané, nakoľko ide v tomto prípade o subsidiárne ustanovenie vo vzťahu k § 36 písm. n) Tr. zák. Uvedený záver má oporu i v ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu: „Prvá z právnych viet sa teda vyjadruje negatívne k možnosti považovať samotné priznanie sa obžalovaného k spáchaniu trestného činu za poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona (páchatel napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom). To platí nielen pri uznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku, ale aj pri „riadnej“ výpovedi

na hlavnom pojednávaní. Dôvodom je nemožnosť zohľadňovania rovnakej okolnosti duplicitne (viacnásobne), vyplývajúca z ustanovenia § 38 ods. 1 Trestného zákona (toto ustanovenie je v aplikačnej praxi tradične interpretované extenzívne, teda duplicita sa nepripúšťa medzi jednotlivými kategóriami v ňom uvedených okolností, ale ani interne v rámci týchto kategórií). Priznanie sa je teda (za ďalej uvedených okolností) poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. l/ Trestného zákona. Aby bolo možné zohľadniť v prospech páchatel'a (procesne ako obvineného) aj poľahčujúcu okolnosť podľa písmena n/ naposledy označeného ustanovenia, musí k samotnému priznaniu sa pristúpiť uvedenie údajov, ktoré umožňujú vytvoriť si komplexnejší obraz o okolnostiach činu, o účasti ďalších osôb na jeho spáchaní, poprípade aktívna účasť obvineného na iných dôkazných úkonoch, než je jeho výsluch (rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, preverka výpovede na mieste činu). Taká súčinnosť musí byť poskytnutá orgánom prípravného konania, nakoľko už tie musia objasniť čin (a to aj procesným dokazovaním, vedeným v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, nie len „operatívne“) do tej miery, aby mohla byť podaná obžaloba alebo návrh na schválenie dohody o vine a treste (samozrejme, obžaloba ani za týchto okolností nemusí v súdnom konaní uspieť, čo nie je na účel stanoviska potrebné bližšie rozoberať). Súd potom prejednáva vec ako spor medzi obžalobou a obhajobou, podľa zásad kontradiktórneho procesu, aj keď v aktuálnej právnej úprave sčasti modifikovaných, najmä možnosťou súdu vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhli (§ 2 ods. 11 Trestného poriadku). Zdvojené (ďalšie) použitie určitej (faktickej) okolnosti ako (právne) poľahčujúcej (alebo priťažujúcej) okolnosti je teda podmienené určitým obsahovo - novým prvkom, ktorý presahuje podstatu prvého z oboch posúdení - aktuálny príklad je uvedený vyššie (alebo musí ísť o dve rôzne faktické okolnosti).“ [Stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016]

Žiadnu z vyššie uvedených aktivít na strane obvineného (presahujúcich samotné priznanie a oľutovanie činu), ktoré by odôvodňovali priznanie mu poľahčujúcej okolnosti aj podľa § 36 písm. n) Tr. zák. (popri poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák.) dovolací súd nezistil.

V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že nepriznaním poľahčujúcej alebo priťažujúcej okolnosti nie je možné naplniť žiadny z dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por., nakoľko sa jedná o namietanie skutkových okolností, ktoré sú v dovolacom konaní neprípustné, viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Tdo 56/2013 zo 14. mája 2014, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 2/2015, podľa ktorého otázka zisťovania resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až ods. 4 Tr. zák., ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Tr. por. môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Najvyšší súd uvádza, že neprimeranosť či prísnosť uloženého trestu je možné v dovolacom konaní úspešne uplatňovať len v tom prípade, ak bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za daný trestný čin nepripúšťa, čo však prejednávaný prípad nie je. Obvinenému bol v napadnutom rozsudku krajským súdom uložený trest odňatia slobody podľa § 348 ods. 1 Tr. zák. (podľa ktorého je možné uložiť trest odňatia slobody až na 2 roky) s použitím § 41 ods. 1 Tr. zák. a § 43 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. (prevažovali priťažujúce okolnosti, t. j. dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa zvyšovala o tretinu z rozdielu medzi hornou a dolnou hranicou), pričom obvinenému bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, čiže dovolateľovi bol uložený jednak zákonom prípustný druh trestu, jednak v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe.

Argumenty obvineného uvedené v dovolaní týkajúce sa neprimeranosti uloženého trestu nie sú spôsobilé naplniť ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., pretože namietanie neprimeranosti uloženého trestu je z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže v konaní o tomto mimoriadnom

opravnom prostriedku sa neposudzuje uložený trest z hľadísk zásad ukladania trestov podľa § 34 Tr. zák. ako v pôvodnom konaní a ako vyplýva už z vyššie uvedeného ani v prípade existencie takého pochybenia by to nespádalo pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. ako „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ (S 5/2011), čo vyplýva z toho, že dovolací súd nie je ďalšou riadnou opravnou inšinciou na posudzovanie veci, resp. ukladaného trestu zo všeobecných hľadísk účelu trestu ustanovených v § 34 Tr. zák. a uložený trest možno posudzovať v dovolacom konaní iba z presne v zákone vymedzených dovolacích dôvodov.

K námietke obvineného, že priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák. okresným súdom prokurátor v odvolaní nenamietal, dovolací súd uvádza, že na verejnom zasadnutí konanom 21. mája 2024 prokurátor Krajskej prokuratúry Nitra doplnil dôvody odvolania a napadol aj priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Tr. por. nie sú dané, a preto dovolanie obvineného E. B. na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.